

Kränkthetens kranka blekhet

Kränkt. Smaka på ordet. Det låter liksom surt redan i munnen. Det går knappt att delta i en debatt nuförtiden. Så fort du uttalar en åsikt som andra inte håller med om så upplever de sig vara kränkta av dig. Hur hamnade vi här?

Nu är i och för sig kränkthetsdiskussionerna inte på något sätt nya. Den här vågen har pågått ett antal år, men den verkar växa sig allt starkare för varje år som går. Det går inte en dag utan att det dyker upp nya artiklar i kvällspressen om hur kränkta alla är av minsta lilla sak som går dem emot. En enkel sökning på Google ger 1 330 000 träffar när man skriver ordet 'kränkt', medan sökningen 'fakta om kränkning' bara får 809 000 dito. Det verkar alltså vid en första påsyn som att det är viktigare att meddela att man betraktar sig som kränkt än att ta reda på fakta kring fenomenet kränkningar.

I Sverige har vi yttrande- och tryckfrihetslagar. Det innebär att vi, med ytterst få begränsningar, får skriva och säga vad vi tänker och tycker. Det är en fantastisk möjlighet som vi alla har glädje av, och även om liknande rättigheter finns i flera länder så torde den svenska varianten vara en av de allra mest generösa. Men det innebär inte att du har rätt att stå oemotsagd. Häver du upp sin stämma så måste du också räkna med att det finns människor som inte håller med dig i sak. Och det är ofta här bekymret med kränkhetsupplevelsen kommer in. Folk vantolkar yttrande- och tryckfrihetslagarna och tror sig veta att de har rätt att stå helt oemotsagda. Här lämnar man de logiska resonemangens land och kör rakt ner i känslorvällets lerdike. Och här får man som skeptiker problem. Skeptikern vill ofta väl, informerar sakligt och tydligt och lägger fram fakta på bordet. Men motståndarsidan är inte längre

nåbar. De upplever sig kränkta och slutar helt att lyssna på det som sägs i diskussionen. Ju fler argument skeptikern lägger fram, desto argare blir de.

Ett tydligt exempel på detta är den ständigt ökande antivaccinationstrenden. Allt fler människor verkar haka på den, och det finns otaliga sidor på nätet där man kan läsa förvridna fakta och rena påhitt från folk som aktivt motarbetar vaccinationsarbetet i världen. Senaste exemplet på antivaccinationstrenden är Samoa där många barn nu dör av mässlingen, en sjukdom som vi har haft verksamt vaccin mot i flera decennier. Det har gått så långt att man i princip har tvångsvaccinerat befolkningen i syfte att få stopp på den svåra epidemin som härjar där. Och genast höjs röster från antivaccinationsförespråkare här hemma som oroar sig för att man ska införa tvångsvaccinationer i Sverige. När man tittar på diskussioner i antivaccinationsforum så pratas det om rätten att bestämma själv, och om att myndigheter, sjukvården och läkemedelsbolag kränker deras rättigheter genom att propagera för fördelarna med vaccin.

Det är bara ett exempel i högen. Du kan ta nästan vilken fråga som helst – kost, politik, utbildning – så kommer du att stöta på patrull när du försöker bemöta pseudovetenskap och irrläror med fakta. Din meningsmotståndare kommer sannolikt att hävda att du kränker hen. Det går sällan att ha en konstruktiv diskussion med någon som har målat in sig i hörnet med känslobaserade argument som grund för sina påståenden.

Vad kan man göra för att komma runt detta problem? Hur ska man bemöta människors eskalerande kränkthetsiver? Ibland får man kanske välja att backa och inse

att vissa människor låter sig inte nås eftersom de är djupt känslomässigt engagerade i sin irrlära. Då får man söka en annan målgrupp som är beredd att diskutera och som är mottaglig för information. Vi kommer aldrig att kunna nå alla men varje person som vi kan nå är en seger för det som är rätt och sant.

En sak kan vi lova er. Folkvettsredaktionen känner sig inte kränkt om vi blir emotsagda. Vi backar, kollar fakta och om vi har fel så publicerar vi självklart en rättelse. Det är så man gör som skeptiker. Fakta och källkritik är A och O för oss, men alla kan givetvis göra fel eller missa information. Det viktigaste är att man är tillåtande i diskussioner och står för sina eventuella misstag.

Och här lämnar vi er läsare med det sista numret för 2019 i handen. Folkvett tar även i fortsättningen upp kampen mot pseudovetenskap, fake news och kvacksalveri. Redaktionen önskar alla ett gott nytt år och säger på återseende 2020. ✍️